

ogsaa med Henblik paa en af vore Statsvirksomheder eller rettere sagt Statsejendomme. Vi faar om kort Tid til Forhandling her i Tinget et Lovforslag om de to Ejendomme Trollesminde og Faurholm. Det er vist noget ret enestaaende, at Lovgivningsmagten skal til at beskæftige sig med, hvorledes der skal forholdes med store Ejendomme, 8 Dage før en ny Ordning skal træde i Kraft. Det er mig ganske uforstaaeligt, at man har ladet Forpagtningskontrakterne løbe ud, ikke sørget for at forny dem eller i det hele taget ikke truffet Bestemmelse angaaende disse Ejendomme indenfor et passende Tidsrum, saa at vi nu staaar umiddelbart ved Forpagtningskontraktens Udløb, uden at nogen med Sikkerhed kan sige, hvad der skal gøres med disse Ejendomme. Der er muligvis efter det foreliggende ikke andet at gøre, end at Staten overtager dem. Den ene Forpagter er afgaaet ved Døden, og den anden har vistnok indrettet sig paa ikke at fortsætte Driften, han har bortsolgt sin Besætning. Saa staaar Staten overfor det Tilfælde at skulle overtage saadant et Par nøgne Gaarde, og jeg kan ikke tænke mig nogen daarligere Disposition fra en Ejers Side end at lade en Forpagtningskontrakt udløbe paa et Tidspunkt, hvor det er saa overordentlig dyrt at besætte en Ejendom. Dette vil Staten i høj Grad komme til at betale for, og hvis man skal anvende en tilstrækkelig stor Sum til virkelig at besætte saadanne Gaarde, saadan som saadanne Gaarde bør besættes, vil man jo komme op til meget store Summer; ellers vil Gaardene ikke faa den Besætning, de bør have, og der vil ikke kunne indføres en virkelig rentabel Drift paa dem. Det, der her er sket, forekommer mig at være et overordentlig talende Billede paa slet og uforudseende Administration.

Jeg kunde med disse Bemærkninger anbefale Finanslovsforslagets Overgang til videre Behandling, men da Finanslovsforslagets Behandling er en af de faa Lejligheder, der er til at fremdrage, hvad der ellers kan ligge Vælgerne paa Sinde, skal jeg tillade mig at gøre nogle Bemærkninger om enkelte andre Spørgsmaal. Det er jo ved Siden af den almindelige Lovgivning i høj Grad ved Hjælp af Anordninger, at dette Land styres i disse Aar. Det er en overordentlig stor Myndighed, der er lagt i Justitsministerens og Indenrigsministerens Hænder, og disse Anordninger griber dybt ind i hele Befolkningens Liv. Det er navnlig paa Grundlag

af Loven af 7. August 1914, at Indenrigsministeren udfolder sin Virksomhed, og jeg tør vistnok sige, at der er neppe mange af Rigsdagsmændene, der ved denne Lovs Vedtagelse var klare over dens Rækkevidde, og mange mener vel endogsaa, at den er anvendt i Tilfælde, hvor dens Anvendelse ikke er hjemlet i Loven. Dette gælder sikkert en af de Beslutninger, som den højtærede Indenrigsminister for nylig har taget med Hensyn til Forbud mod Udstrøning af kvælstofholdig Gødning. Dette Forbud er formentlig udstedt med den Tanke, at der bagefter skal følge en Rationering. Jeg kan forstaa, at man kan tænke paa en Rationering af Beholdningerne, som ligger hen hos dem, der ikke har Brug for dem, hos de handlende, men naar man er kommet saa langt frem, at Beholdningerne delvis er flyttede ud til dem, som skal bruge dem, til de Folk, som har erhvervet dem for at anvende dem i deres Bedrift, er det dog vistnok meget tvivlsomt, om Ordene i Loven af 7. August 1914 kan komme til Anvendelse her. Vi er jo oven i Købet kommet saa langt frem, at det navnlig for den ene Gødningssorts Vedkommende, svovlsur Ammoniak, er allerhøjeste Tid at faa den saaet ud. Imidlertid har, efter hvad jeg har hørt — jeg har ikke set denne Bekendtgørelse —, den højtærede Minister bekendtgjort, at $\frac{1}{5}$ af det Kvantum, Folk ligger inde med, kan anvendes nu uden nærmere Tilladelse. Det er et Gødningstof, der kun virker som Overgødning, hvis det kommer i rette Tid, og man skulde synes, at intet kunde være mere magtpaaliggende i Øjeblikket end at sikre sig en saa god og saa stor Vintersædafgrøde som muligt. Ministeren har altsaa nu givet Tilladelse til at anvende $\frac{1}{5}$ af det Kvantum, de paagældende har liggende; men hvorledes vil det gaa med Rationeringen, hvis en saadan sættes i Værk, af det øvrige Kvantum Gødning, som Folk har liggende paa deres Landejendomme, hvorledes vil man skadesløsholde disse Folk? Man kan vel ikke ekspropriere saadanne Beholdninger uden mod fuld Erstatning. Fuld Erstatning for den Mand, som handler med Gødningen, kan det vel nok siges at være, naar han faar sin Indkøbspris og en nogenlunde passende Handelsavance dækket, men for dem, som skal anvende det ved deres Bedrift, vilde jeg tro, at Erstatningskrav vil kunne rejses i videre Omfang, thi den paagældende vil jo kunne henpege paa en mindre Afgrøde i det kommende Aar paa Grund af, at Gødning